

БИЛТЕН

Бр. 32
АВГУСТ 2024.

ЦЕНТАР ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ПОСЛОВЕ

САДРЖАЈ

➤ МЕЂУНАРОДНЕ АКТУЕЛНОСТИ.....	3
➤ СПОРАЗУМ ЗА ЧИСТУ ЕНЕРГИЈУ У ДОМЕНУ ЖЕЛЕЗНИЦЕ.....	3
➤ ИСТРАЖИТИ НОВЕ МОГУЋНОСТИ ЗА ПРИВЛАЧЕЊЕ ПРИВАТНИХ ИНВЕСТИТОРА У ЖЕЛЕЗНИЧКИ СЕКТОР.....	4
➤ РАЗВОЈ БРЗЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ ДОПРИНЕЋЕ БРЖЕМ ПОСЛОВНОМ РАЗВОЈУ ЗЕМЉЕ.....	4
➤ 7 ПРЕДНОСТИ ЖЕЛЕЗНИЦЕ ВЕЛИКИХ БРЗИНА.....	5
➤ ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА (AI) У СИСТЕМУ БРЗЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ.....	6
➤ ТУРСКА РАЗВИЈА ВАГОН ЗА ПРЕВОЗ ГЛОБАЛНИХ БОРБЕНИХ ТЕНКОВА ЖЕЛЕЗНИЦОМ	7
➤ НОРВЕШКА И ШВЕДСКА ЗАЈЕДНИЧКИ НАБАВЉАЈУ ВОЈНЕ ТРАНСПОРТНЕ ВАГОНЕ.....	8
➤ ПОЧЕО НОВИ ЦИКЛУС ЗА ИНДЕКС ОДРЖИВОСТИ ЖЕЛЕЗНИЦЕ.....	8
➤ UIC ОБЈАВИО ПОЧЕТАК НОВОГ ПРОЈЕКТА SYMBIOSIS.....	9

СПОРАЗУМ ЗА ЧИСТУ ЕНЕРГИЈУ У ДОМЕНУ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Циљеви новоизабране председнице Европске комисије, *Урсуле фон дер Лајен*, у новом мандату биће између осталог: појачано деловање „зелене“ дипломатије ЕУ и више ангажовања у погледу земаља које нису чланице ЕУ и екстерних аспеката наше политике. Да би се постигли климатски циљеви ЕУ, грађанима треба олакшати да пређу на одрживије опције. Када је у питању мобилност, прекогранична путовања возом и даље су потешкоћа за многе грађане. Људи би требало да буду у могућности да користе отворене системе за куповину карата за трансевропска путовања код неколико провајдера, а да притом не изгубе право на повраћај трошкова путовања.

У том циљу биће предложена Уредба о јединственој дигиталној резервацији и продаји карата како би се осигурало да грађани могу да купе једну карту на једној платформи и добију права путника за цело путовање. Постизање климатске неутралности до 2050. године захтеваће широк спектар иновативних технологија, у областима од мобилности до енергетског сектора.

Извор: POLITICAL GUIDELINES FOR THE NEXT EUROPEAN COMMISSION 2024–2029

ИСТРАЖИТИ НОВЕ МОГУЋНОСТИ ЗА ПРИВЛАЧЕЊЕ ПРИВАТНИХ ИНВЕСТИТОРА У ЖЕЛЕЗНИЧКИ СЕКТОР

Институт *Jacques Delors* представио је извештај о процени подобности јединственог железничког тржишта ЕУ, како би Европски савет разрадио предлоге за јачање и унапређење тржишта. У извештају се указује на валидност многих препорука које је дала Заједница европских железница и инфраструктурних компанија (*CER*).

Извештај је усклађен са CER-овом проценом о ограничениости јавног буџета, потребом да се повећа вишегодишњи финансијски оквир ЕУ (*MFF*) и да се истраже нови начини за привлачење приватних инвестиција. У извештају се наводи потреба за функционалном интермодалном трансевропском транспортном мрежом коридора (*TEN-T*) и значај средстава за финансирање. Такође, извештај наглашава значај брзе железнице са посебним освртом на важност повезивања европских престоница и великих урбаних чворишта путем железничке инфраструктуре за возове великих брзина. Значајна пажња у извештају посвећена је кључним технолошким покретачима железнице, Европском систему управљања железничким саобраћајем (*ERTMS*), дигиталном аутоматском повезивању вагона (*DAC*) и дигиталном управљању капацитетима (*DCM*), као и *CER Mani пута за продају карата*, која укључује модел отворене продаје и дистрибуције (*OSDM*).

Извор: CER.be

РАЗВОЈ БРЗЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ ДОПРИНЕЋЕ БРЖЕМ ПОСЛОВНОМ РАЗВОЈУ ЗЕМЉЕ

Европска грађанска иницијатива „Повезивање свих европских престоница и људи преко мреже брзих пруга“ (HSR), регистрована је 2023. године у Бриселу, са циљем да прикупи милион гласова за измену законодавства, како би се европске престонице повезале брзим железничким саобраћајем. Удружење је позвало Европску комисију да изради предлог правно обавезујућег акта за успостављање европске мреже брзих пруга, што је пре могуће. То значи повезивање постојећих мрежа брзих пруга са планом изградње брзих пруга тамо где оне још не постоје.

Рад ове иницијативе појашњава председавајући удружења, **Rogier Vergouwen**, приватни предузетник. „Пословни разлог придруживања овој иницијативи је потенцијал за повећање економског раста. Ако побољшате инфраструктуру, можете путовати много брже, што ће привући више предузећа у вашу земљу, а такође и ваша земља постаје конкурентнија јер ће се смањити путни трошкови запослених и логистике. Ако схватите да је на удаљености од 200 до 800 километара пруга за брзе возове најбржи начин за путовање, онда схватате да ако почнете да је градите, можете повећати економски раст.

Економске користи

Економску корист даје присуство конкуренције, цене падају ако постоји конкуренција. Добру националну мрежу брзих пруга имају Француска, Шпанија и Италија. У Француској и Италији постоје три оператера за саобраћај брзих возова, док у Шпанији постоје четири. Монопола више нема, а све компаније желе да им возови буду пуни, тако да можете путовати на пример од Мадрида до Аликантеа већ за 7 евра, то је могуће само ако постоји конкуренција.

Путовање возом као одржив и безбедан вид саобраћаја

Емисије гасова на пругама великих брзина су само 6 грама по километру, што потврђује еколошку предност. Европска комисија може донети законе који ће стимулисати изградњу брзих пруга између европских престоница. Брзи возови су инклузивни и доступни свима, нуде удобну алтернативу летовима на средњим удаљеностима.

Тренутна мрежа брзих пруга у Европи дуга је преко 11.500 km и углавном повезује градове у ограниченом броју држава чланица, као што су Француска, Немачка, Италија и Шпанија. Многе земље источне Европе и релативно мале земље, као што су Холандија, Данска и Португал нису део европске мреже брзих пруга. Да би се омогућиле сигурне и одрживе везе међу људима у Европи, важно је повезати различите мреже појединачних држава чланица и проширити укупну мрежу. Ово проширење мреже брзих пруга неопходно је имајући у виду све већи број путника“.

Кроз досадашња истраживања, показало се да мрежа брзих пруга доводи до већег просперитета и благостања друштва. Према европском законодавству, Европска комисија је у обавези да се посвети циљу поменуте иницијативе за повезивање европских престоница брзим пругама, уколико се прикупи најмање милион потписа грађана ЕУ.

Извор: <https://www.connect-capitals-hsr.eu/>

СЕДАМ ПРЕДНОСТИ ЖЕЛЕЗНИЦЕ ВЕЛИКИХ БРЗИНА

1. НАЈБРЖЕ ПУТОВАЊЕ

На удаљеностима између 200 и 800 km, брза железница обезбеђује најбржи начин превоза. До великих европских чворишта као што су Барселона и Мадрид, на удаљености од 650 km, може се доћи већ за 2,5 сата захваљујући саобраћању брзих возова. Једнаке удаљености, нпр. између главних градова Амстердам и Берлин, где се тренутно путује 6 сати, могле би постати доступне за 2,5 сата чим би се модернизовала пруга за саобраћај брзих возова.

2. ПОВЕЗИВАЊЕ РЕГИОНА

За разлику од авиона, пругу за возове великих брзина може да користи и воз који се зауставља на сваких 200 km. На пример, док се главни градови Амстердам и Копенхаген могу повезати возом без заустављања, други воз који користи исту пругу у различито време може да направи неколико међустаница у великим градовима као што су Гронинген, Бремен, Хамбург и Либек. Сходно томе, ови градови ће добити бржи приступ него што је то тренутно могуће аутомобилом, аутобусом или авионом.

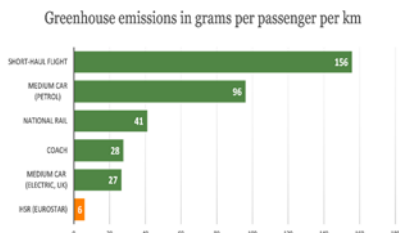

3. ЕКОНОМСКИ РАСТ И ПРОСПЕРИТЕТ

Смањење времена путовања између највећих европских градова побољшава конкурентске предности ЕУ. И не само између главних градова, воз који иде на истом колосеку, заустављањем у неколико већих градова, јача везу и привреду ових региона и уједно повећава просперитет својих становника.

4. НАЈОДРЖИВИЈИ ВИД ТРАНСПОРТА

Еколошки најприхватљивији начин путовања је брзи воз. Многи извештаји о емисијама из транспорта искључују „емисије гасова на висини“, што значи да се све емисије 3 km изнад тла не узимају у обзир (и стога неправедно фаворизују ваздушни саобраћај у поређењу са железничким). Да би се одредила најеколошкија опција путовања на основу свих емисија, британска влада је спровела студију која узима у обзир све емисије: CO₂, азот, али и „емисије гасова на висини“. Студија

показује да су брзи возови у Великој Британији најмање загађујућа опција путовања, као што се може видети из датог графикана.

5. РАСТЕРЕЂЕЊЕ АЕРОДРОМА

Неугодност због буке превеликог броја авиона који полећу и слећу, као и недостатак капацитета аеродрома могу се избалансирали заменом летова на кратким растојањима са брзим возовима. Ово резултира смањеном емисијом гасова са ефектом стаклене баште, смањеном буком и мањим проблемима са капацитетом са којима се аеродроми боре годинама.

6. МАЊЕ ГУЖВИ НА ПУТЕВИМА

Све већа европска популација и повећани стандард грађана резултирају већим бројем путовања, а самим тим и гужвама на путевима. Изградња брзе железнице учиниће удобна и брза путовања доступнијим, притом смањујући загађења на путевима.

7. НАЈУДОБНИЈЕ ПУТОВАЊЕ

Брза железница је најпогоднији начин путовања. Док путници у аутомобилима, аутобусима и авионима своје дуго путовање проводе у малом и обичном седишту, брзи воз нуди много више простора, омогућавајући вам да прошетате до вагон-ресторана или уживате у пејзажу кроз прозор.

Извор: <https://www.connect-capitals-hsr.eu/>

ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА (AI) У СИСТЕМУ БРЗЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

У претходним годинама, вештачка интелигенција се појавила као трансформативна сила у железничкој индустрији, посебно у системима за саобраћај брзих возова (HSR). Недавна студија, о сагледавању примене AI у HSR, показала је како ове технологије еволуирају у железничком транспорту. С тим у вези, **LIMMAT-Group** је компанија која помаже предузећима у процесу дигитализације и стандардизације за железничку сајбер безбедност уз помоћ AI. За потребе израде решења у железничком сектору, користи вештачку интелигенцију у вези возног парка, железничке инфраструктуре, сајбер безбедности, енергетског напајања, интеграције система и аналитике података.

Главне примене вештачке интелигенције у железничком сектору односе се на:

Одржавање и дијагностику кварова

За откривање и дијагностику кварова, напредни алгоритми унапређују откривање кварова у критичним компонентама као што су обртна постоља и лежајеви. Када је у питању предиктивно

одржавање, модели машинског учења и алгоритми оптимизују одржавање и спречавају кварове пре него што се појаве, док генетски алгоритми и алати за оптимизацију значајно смањују потрошњу енергије.

Контролу комуникације и сигнализације

Аутоматски системи за праћење и откривање аномалија засновани на вештачкој интелигенцији обезбеђују безбедност и поузданост комуникација. Технике вештачке интелигенције аутоматизују и оптимизују моделирање комуникационих канала, побољшавајући квалитет комуникације у железничком окружењу.

Управљање транспортом

Модели за оптимизацију саобраћаја са алгоритмима олакшавају ефикасно планирање распореда коришћења и доделе траса, побољшавајући искуство путника. Када је у питању предвиђање тока саобраћаја, хибридни модели и неуронске мреже омогућавају прецизно предвиђање потражње, оптимизујући доделу карата и управљање станицама. Примена софтвера дигиталних близанаца и интегрисаних платформи за праћење процеса побољшава рад и одржавање железничких система. Упркос напретку, остају значајни изазови у примени нових технологија због јединствених карактеристика железничког сектора. Да би се превазишле препреке, неопходан је пажљив и стратешки приступ.

Извор: <https://www.limmat-group.es>

ТУРСКА РАЗВИЈА ВАГОН ЗА ПРЕВОЗ ГЛОБАЛНИХ БОРБЕНИХ ТЕНКОВА ЖЕЛЕЗНИЦОМ

Нова студија Института за истраживање мира у Ослу показује да се у 2023. години догодило више оружаних сукоба него у било којој другој години од краја Другог светског рата. Железничка индустрија, под утицајем војне, реаговала је прилагођавањем потребама купаца. С тим у вези, државни произвођач шинских возила **Türasaş** развио је вагон за превоз тешких војних возила за турске оружане снаге, укључујући главне борбене тенкове **Altai**. Иницијално тестирање прототипа вагона **Uais** направљеног у фабрици **Sivas** је сада завршено, а испоруке би требало да почну 2025. године.

Овај тип вагона ће моћи да превезе 78 од 104 типа возила која користе оружане снаге Турске. Такође, дизајн узима у обзир техничке спецификације за интероперабилност (**TSI**) за међународне операције у склопу **NATO** обавеза Турске, и за могуће иностране купце. Вагон је посебно развијен за домаћу производњу како би се задовољиле стратешке потребе националне безбедности, а не за другу употребу.

Извор: <https://www.railwaygazette.com/freight/turkey-develops-wagon-to-carry-main-battle-tanks-by-rail/>

НОРВЕШКА И ШВЕДСКА ЗАЈЕДНИЧКИ НАБАВЉАЈУ ВОЈНЕ ТРАНСПОРТНЕ ВАГОНЕ

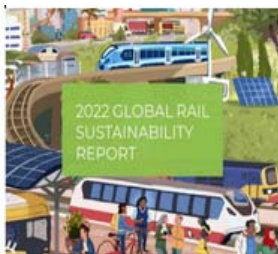

Оружане снаге Шведске и Норвешке, као и норвешки управљач железничке инфраструктуре **Bane Nor**, од сада ће заједнички набављати вагоне за транспорт тенкова и других тешких војних возила. „Вагони ће обезбедити значајно побољшање капацитета војног транспорта на железничкој мрежи у Норвешкој и Шведској, као и између земаља у Европи“, изјавио је 13. августа извршни директор **Bane Nor-a**, **Tor Gjermund Eriksen**.

Расписани су тендери за оквирни уговор који покрива до 120 вагона, са циљем да се наручи почетна серија од 10 вагона. Консултантска фирма **Railsupport** подржава овај процес проценом потреба и неопходних спецификација за возила. Када норвешке вагоне не користи војска, биће доступни за интерну употребу управљачу инфраструктуре и за цивилни превоз робе.

Извор: <https://www.railwaygazette.com/freight/norway-and-sweden-jointly-procure-military-transport-wagons/>

ПОЧЕО ТРЕЋИ ЦИКЛУС ЗА ИНДЕКС ОДРЖИВОСТИ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Међународна железничка унија (UIC) ће трећи циклус прикупљања података о **Индексу одрживости железнице** затворити 30. септембра 2024. године. Чланови UIC-а су позвани да унесу своја достигнућа у области одрживости и допринесу кључним циљевима одрживог развоја Уједињених нација. Листа од 43 кључна индикатора учинка се прикупља и обрађује, како би се добио резултат. Сваки члан добија свој извештај о резултатима и беџ са бонитетном оценом.

Снежана Марковић-Шене

О овом истраживању нам говори руководилац UIC пројекта **Индекс одрживости железнице (RSI)**, Снежана Марковић-Шене, истичући да је важно да се железнице придруже поменутом пројекту и да покажу колико учествују у одрживом развоју. „Овим пројектом се приказује колико железничке компаније раде да се приближе циљевима одрживог развоја UN у Глобалном индексу одрживости железнице. UIC жели да помогне њеним чланицама да се приближе еколошким циљевима и будућим обавезама према Директиви о извештавању о

корпоративној одрживости (CSRD), Европским стандардима извештавања о одрживости (ESRS) и Европској саветодавној групи за финансијско извештавање (EFFRAG). Овај пројекат је искључиво за UIC чланице, ми смо одабрали 7 од 17 одрживих циљева, које су предложиле Уједињене нације у складу са железничким активностима.

Чланови UIC-а су позвани да доставе своје податке за период од 2021. до 2023. године путем ИТ алата за индекс одрживости железнице. Да би били део годишњег мерила одрживости и извештаја, чланови треба да доставе податке. Индивидуални резултати ће бити израчунати и достављени свакој компанији на крају године. Чланови UIC-а су позвани да подрже ову колективну иницијативу како би акредитиви за одрживост железнице били видљиви. Глобални извештај о одрживости железнице за 2023. годину биће представљен на конференцији у Берлину, током *InnoTrans* сајма, крајем септембра“.

За чланове UIC-а, учешће у пројекту је бесплатно и поверљиво, започиње се регистрацијом на следећем линку: <https://rsindex.uic.org/Account/Register.aspx>.

UIC ОБЈАВИО ПОЧЕТАК НОВОГ ПРОЈЕКТА SYMBIOSIS

Међународна железничка унија (UIC) са задовољством објављује да пројекат „Системска мобилизација за заједнички биодиверзитет и инфраструктуру“ (*SYMBIOSIS*), одабран у оквиру теме биодиверзитет у оквиру грантова *EU-RAIL*, почиње у септембру 2024. године. *SYMBIOSIS* нуди холистички приступ који интегрише биодиверзитет кроз животни циклус инфраструктурних пројеката.

UIC је координатор конзорцијума који ће, заједно са 20 учесника у поменутом пројекту, дати политичке, стратешке и техничке иницијативе за развој биодиверзитета у оквиру европске саобраћајне и енергетске инфраструктуре.

Извор: *UIC.org*